

BUDŽET GRAĐANA GRADA ZENICA ZA 2023. godinu

Pred Vama se nalazi pojednostavljeni prikaz usvojenog budžeta za 2023. godinu. Sadržaj uključuje pregled ukupnog budžeta, akumulisanog suficita i nekoliko izdvojenih kategorija, na prihodovnoj i rashodovnoj strani, koje mogu biti od interesa za građane.

Na ovaj način želimo pomoći građanima da bolje razumiju sadržaj budžeta grada, odakle novac dolazi i na šta se konkretno troši. Cilj je također podstaći građane da učestvuju u procesu izrade i realizacije budžeta u 2024. godini.

Šta je budžet grada?

Budžet je finansijski plan koji **jedinica lokalne samouprave (JLS)** koristi za procjenu očekivanih prihoda od poreza, taksi, donacija i drugih izvora, te utvrđenih rashoda za različite usluge, projekte, inicijative i potrebe lokalne zajednice, za određeni period, najčešće za jednu kalendarsku godinu.

Gradonačelnik izrađuje i vijeću na usvajanje podnosi nacrt i prijedlog budžeta. Nakon usvajanja, gradonačelnik je odgovoran za sprovođenje budžeta.

Budžet ima važnu ulogu u upravljanju javnim sredstvima na lokalnom nivou. Građani, kroz svoje izabrane predstavnike ili direktno, trebaju imati uvid u način na koji se njihovi porezi i druga sredstva koriste za lokalne potrebe i razvoj. Kao i kućni budžeti, budžeti JLS su ograničeni i trebaju se planirati u skladu sa najznačajnijim društvenim i ekonomskim prioritetima.

Ova infografika je pripremljena uz podršku Projekta pomoći lokalnoj upravi (LGAA), koji finansira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi i mišljenja izražena u ovom dokumentu ne odražavaju nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

PRIHODI – Odakle dolazi novac?

Struktura prihoda sadrži sljedeće kategorije:

Prihodi od poreza - čine ih porezi na imovinu, porezi na dohodak, indirektni porezi koji pripadaju JLS, te zaostale uplate poreza.

Neporezni prihodi – najčešće se sastoje od administrativnih taksi na lokalnom nivou, komunalnih taksi i naknada, naknada od rente, naknada od prometa šumom, prihoda od davanja prava na eksploataciji prirodnih resursa, naknada za zaštitu prirodnih i drugih nesreća, novčanih kazni, naknada za upotrebu cesta za vozila, naknada za osiguranje od požara, prihoda od pružanja usluga i slično.

Tekući transferi i donacije – uključuju novčane transfere od međunarodnih organizacija i sa viših nivoa vlasti vezano za različita davanja pojedincima, javnim ustanovama, neprofitnim i nevladinim

organizacijama i udruženjima registrovanim na području JLS, te rashode JLS za zaštitu okoliša, tekuće održavanje i sufinansiranje projekata.

Kapitalni transferi – novčane pomoći sa viših nivoa vlasti, od javnih preduzeća i javnih ustanova vezani za dugoročne/ višegodišnje projekte i davanja na području JLS,

Kapitalni primici – sredstva dobijena prodajom stalne imovine kao što je zemljište, stambeni objekti i ostala stalna sredstva,

Dodatna sredstva za trošenje, pored prihoda budžeta, predstavljaju sredstva akumulisanog suficita. Akumulisani suficit predstavlja pozitivan zbir finansijskih rezultata (suficita i deficita) budžeta prethodnih godina, planiran za raspored u tekućoj godini.

RASHODI – Na šta se novac troši?

Struktura rashoda sadrži sljedeće kategorije:

Plate i naknade zaposlenih – sredstva za plate, naknade, doprinose zaposlenih u lokalnim upravama i organima javnih institucija na području JLS,

Materijalni troškovi – najčešće se sastoje od izdataka za energiju, prevoz i komunikaciju, troškova održavanja, troškova učešća u zajedničkim projektima od značaja za JLS, sredstava za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, naknada za rad mjesnih zajednica, sredstava za zaštitu od požara, rashodi po osnovu putovanja i smještaja i slično,

Komunalne usluge – sredstva za održavanje cesta i puteva, javne rasvjete, zelenih površina, rada zimske službe, održavanje i sanacije vodovodne i kanalizacione mreže, zbrinjavanja pasa lualica, i slično,

Tekući transferi – pokrivaju davanja javnim ustanovama na području JLS, izdatke za sport i kulturu, troškove prevoza učenika, različita socijalna davanja, stipendije nadarenim učenicima i sportistima, subvencije poljoprivredi, malom biznisu i poduzetništvu, transfere nevladinom sektoru, boračkoj populaciji i projektima od važnosti za mlade,

Kapitalni transferi – odnose se na kapitalne doznake i pomoći JLS, neprofitnim organizacijama i pojedincima, te javnim preduzećima i javnim ustanovama,

Kapitalni izdaci – su sredstva za izgradnju putne, vodovodne i kanalizacione infrastrukture, izgradnje objekata od važnosti za funkcionisanje JLS, sportsko-rekreativnih kapaciteta, objekata od kulturno-historijskog značaja, unapređenja javne rasvjete, izgradnju grobalja, poslovnih zona i slično,

Rashodi još obuhvataju otplate dugova i obaveznu tekuću budžetsku rezervu.

Raspored akumulisanog suficita predstavlja plan trošenja akumulisanog suficita u tekućoj godini.